



ת"פ 60892/01/13 - מדינת ישראל נגד סאגד אלעצם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 60892-01-13 מדינת ישראל נ' אלעצם
בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

סאגד אלעצם

הנאשם

הכרעת דין

כללי

1. הנאשם מואשם בכתב אישום בעבירות פגיעה באתר עתיקות לפי סעיף 37(א) לחוק העתיקות, התשל"ח - 1978 (להלן: "חוק העתיקות"), חפירה ללא רישיון חפירה כחוק, לפי סעיף 9(א) וסעיף 37(ב) לחוק העתיקות, היזקים מיוחדים, לפי סעיף 453(ב)(2) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 ושהייה שלא כדין, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל התשי"ב - 1952.
2. על פי המיוחס לו בכתב האישום, ביום 5.7.11 בשעה 7:00 חפרו הנאשם ואחרים בעזרת כלי חפירה וגלאי מתכות באתר העתיקות הארכיאולוגי המוכרז "שלוחת השיירות", ובו שרידי מבנים עתיקים, בורות מים ומתקנים תת קרקעיים רבים, ומרבית הממצאים בו הם מימי בית שני עד לימי מרד בר כוכבא. מפקחי היחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות הבחינו בנאשם ובאחרים כשהם חופרים באתר וגורמים לו נזקים קשים. למקום הוזעקו מפקחים נוספים והחל מרדף אחר הנאשם והאחרים, אולם הנאשם והאחרים הצליחו להימלט. באותה עת שהה הנאשם בישראל ללא שהיה בידו היתר כניסה או שהייה כדין.
3. תשובת הנאשם לאישום ניתנה ביום 20.6.13 בפני כב' השופטת כהן-לקח. הנאשם כפר מחוסר ידיעה כי המקום המצוין בכתב האישום הוא אתר עתיקות, כפר בכך שהיה במקום במועד המצוין בכתב האישום, כפר בנזקים שנגרמו, הודה כי במועד הרלבנטי לא היה לו היתר כניסה לישראל, אך כפר בכך כי באותו מועד שהה בישראל. ביום שנקבע לתחילת שמיעת הראיות, 13.7.16, ביקש הנאשם לתקן תשובתו לאישום וטען כי בתקופה הרלבנטית לאישום הוא עבד באזור שער הגיא, אך לא זכר האם באותו היום הגיע לעבודה.



4. מטעם התביעה העידו אנשי רשות העתיקות, אמיר גנור, גיא פיטוסי, שי בר-טורא, קובי אמיר וחיים שצ'ופק והוגשו דו"חות שערכו עדים אלה, חוות דעת מומחה על אתר ארכיאולוגי, חוות דעת מומחה המעבדה לזיהוי פלילי, רפ"ק אלן צ'יקובסקי, פלטי נתוני תקשורת של טלפונים שנטען כי שייכים לנאשם ולחשוד נוסף, ווליד אל עמלה (להלן: "ווליד"), תעודות עובד ציבור ביחס להעדר היתר שהייה של הנאשם בישראל במועד הרלבנטי לאישום, הודעותיו של הנאשם ותמונות שצולמו באתר נשוא כתב האישום, הן של החפירה עצמה, הן של החופרים.

מטעם ההגנה העיד הנאשם עצמו וד"ר לאה יגר שערכה חוות דעת מומחה.

הראיות

5. אמיר גנור, מנהל היחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות העיד, כי האתר "חורבת השיירות" הנזכר בכתב האישום הוא אתר עתיקות מוכרז מאז שנת 1999. העד תיאר כי ביום האירוע הוזעק למקום על ידי עובדי הרשות שזיהו חולית שודדי עתיקות במקום. הוא הגיע לאתר ועלה לנקודת תצפית במרחק של כ- 500 מטר ממקום החפירה, שם פגש בסגנו, שי בר טורא, ובמשך כעשרים דקות קיבל דיווח על החפירה, הביט בחופרים באמצעות משקפת שאפשרה לו להבחין בפרטי הלבוש שלהם וזיהה כי מדובר בשלושה אנשים שעבדו לסירוגין ועשו שימוש במקוש ובגלאי מתכות בניסיון לאתר עתיקות. בתום הדיווח שי עזב את המקום, הוא נותר לבדו בנקודת התצפית והכווין את אנשי הצוות שלו לעבר חוליית החופרים. כאשר צוות אנשי הרשות הגיע לאזור שבו שהו החופרים, הם ברחו לכל עבר ואנשי הרשות לא הצליחו לתפוס איש מהם. בשלב זה הוא ירד לאזור החפירה והבחין בבור שבו חפרו, באדמה טרייה ושברים. העד ערך חוות דעת מומחה על הממצאים הארכיאולוגיים המצויים באתר ובהם שרידי ישוב עתיק מהתקופה הרומית ומימי מרד בר כוכבא. עוד מתואר בחוות הדעת כי באתר בוצעו עבודות חפירה בלתי מורשות, במסגרתן נחפר בור בגודל שני מטרים רבועים, תוך שבירת קיר עתיק מימי התקופה הרומית, פירוקו וגרימת נזק בלתי הפיך למבנה ולקונטקסט הארכיאולוגי. העד הבהיר, כי בחוות הדעת התייחס רק לנזקים שנגרמו בבוקר שבו ראה את החפירה בעצמו וכי לא התייחס לחפירות אחרות הקיימות באתר. עוד השיב, כי המוצגים שנתפסו באתר הועברו למשטרה, והעריך מתוך ניסיונו, כי הסיכוי לגלות טביעות אצבע או DNA של מאן דהוא על ציוד החפירה הוא נמוך. העד השיב עוד, כי ביקר באותו אתר כשבוע או שבועיים לפני אותו אירוע, בשל מידע שהיה על כוונה של שודדי עתיקות להגיע לשם, כי באתר ישנו ציוד טכנולוגי המאפשר לקבל צילומים של החשודים מהשטח וכי לאחר שהיו בידיהם צילומים טובים של החשודים, אנשי הרשות נקטו פעולות חקירה רבות כדי לנסות ולאתרם.

6. שי בר-טורא שימש במועד הרלבנטי לאישום כסגן מנהל היחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות. העד תיאר כי בבוקר האירוע קיבל התראה על כך שיש אנשים באתר, הגיע למקום והתמקם בתצפית מצפון לו. הוא ראה את החופרים באמצעות משקפת, שמע את רעש החפירות ואף צילם תמונות שהוגשו לבית המשפט (ת/8). הוא שהה במקום התצפית מספר שעות, נאלץ לעזוב על מנת להגיע לפגישה ולא השתתף בניסיון לתפוס את שודדי העתיקות. העד הבהיר, כי לאחר הגעתם של עובדי רשות העתיקות לאתר, נדרשה היערכות שארכה זמן לצורך ניסיון תפיסת החופרים, ובמהלך פרק זמן זה המשיכו עבודות החפירה.

7. קובי אמיר שימש בעת האירוע כמפקח וחוקר ברשות העתיקות. הוא תיאר, כי ביום האירוע נקרא למקום עקב הודעה על חפירות לא חוקיות. כשהגיע לאתר חבר לעובדי הרשות האחרים, ראה את החשודים החופרים באתר



יוחד עם העובדים הנוספים ניסו לתפוס אותם. התפתח מרדף שבסופו הצליחו החופרים להימלט. כשניגש לאזור החפירה הבחין בהרס עצום של האתר וכן מצא כלי חפירה, דליים, חבלים, גלאי מתכות ובקרבת מקום מצא ציוד שכלל תרמילים, אוכל רב, סיגריות, שמיכות והסיק שהחופרים התכוננו להישאר במקום זמן מה. העד צילם תמונות המתעדות את מקום החפירה, כלי החפירה שנמצאו באתר וציוד אישי ומזון שנמצאו במקום (ת/9). בהמשך בוצעו פעולות בניסיון להתחקות אחר החופרים. כעבור כמה חודשים התקבל מידע מודיעיני על זהות המעורבים באירוע והוא בדק את הקשר בין אותו מידע לבין תמונות של החופרים שצולמו באתר על ידי אמצעי טכנולוגי שהותקן במקום. לאחר שהנאשם אותר, העד גבה ממנו שתי הודעות, בדק את מכשיר הטלפון שלו ואיתר את מספר הטלפון שהותקן עליו, מצא את שמו ומספר הטלפון של חשוד נוסף בזיכרונות הטלפון ומתוך מחקרי התקשורת הסלולארית שנערכו, מצא שיחות בין הנאשם לשני חשודים נוספים שנגדם לא הוגש כתב אישום, אשר נערכו סמוך לאחר האירוע. העד הבהיר בחקירתו הנגדית כי באמצעי הטכנולוגי נקלטו תמונות של שלושת החשודים, וכי התמונות של שניים מהם הועברו להשוואה במעבדה לזיהוי פלילי ואף נתקבלה חוות דעת בעניינו של חשוד נוסף, ווליד אל עמלה, שמידת וודאות הזיהוי לגביו נמוכה ממידת וודאות זיהוי של הנאשם. עוד הסביר העד, כי הגם שנעשו מאמצים חקירתיים ביחס לכל החשודים ששמותיהם עלו בחקירה, בסופו של יום נאספו די ראיות להגשת כתב אישום בעניינו של הנאשם בלבד. העד טען, כי נעשה ניסיון להפיק DNA ומעתיקי טביעות אצבע מהחפצים שנמצאו בזירה, ללא הצלחה, אך לא הצליח להצביע בתיק החקירה על מסמך המתעד ניסיונות אלה.

8. גיא פיטוסי הוא ארכיאולוג ומפקח ביחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות. בעדותו תיאר, כי ביום האירוע הגיע למקום בעקבות אינדיקציה טכנולוגית שהתקבלה על הגעת אנשים לאתר. הוא עמד באחת משתי התצפיות לאתר במרחק של כ- 200 עד 300 מטרים והבחין בארבעה אנשים החופרים באתר. העד הבהיר, כי כשקיבל אינדיקציה לביצוע עבודות החפירה נראו בה שלושה אנשים ואילו כשהגיע למקום ראה ארבעה אנשים חופרים. הוא התקדם עד סמוך מאד למקום החפירה וכאשר הוא וחבריו ניגשו לחופרים על מנת לתפוס אותם- החופרים ברחו. במקום הם מצאו כלי עבודה וגלאי מתכות, ובסריקות שערך באזור מצא מחנה, שהקימו, על פי סברתו, החופרים, ובו מזרונים, תיקים, שמיכות, מזון ומים המספיקים למספר ימים. לדבריו, קודם לאירוע ערך תצפיות באתר זה מדי יום ביומו, בשל כך שהאתר היה מועד לשוד עתיקות וחפירות בלתי מורשות, והמחנה שמצא במקום, כמו גם החפירה, היו חדשים ולא היו שם יום קודם לכן.

9. חיים שצ'ופק שירת בתקופה הרלבנטית לאישום כראש מדור מודיעין ביחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות. גם עד זה תיאר, כי הוזעק למקום על ידי חבריו ליחידה, בשל אירוע של חדירה בלתי מורשית לאתר. הוא התקרב לאתר יחד עם האחרים והתקרב לחשודים שחפרו במקום בניסיון לתפוס אותם, אך אלה הצליחו להימלט. בסריקה שערך במקום מצא כלי אוכל ואוכל טרי. העד תיאר קיומה של מערכת שעל פרטיה הוטל חיסיון, המצלמת בתוך האתר ותיאר כי ביום האירוע צולמו תמונות, שהוא הוריד מהמערכת (ת/17). תמונות אלה הועברו להשוואה במז"פ אל מול תמונות של הנאשם. העד תיאר כי לאחר האירוע נעשה ניסיון לאתר את המעורבים בדרך של קבלת מידע מודיעיני והצלבת שמות האנשים שעלו במידע עם מחקרי תקשורת המתייחסים אליהם ובדיקת הקשרים ביניהם ביום האירוע, וכך הגיעו אל הנאשם ואל חשוד נוסף בשם ווליד אל עמלה. עוד השיב העד, כי מנסיונו באירועים קודמים לא ניתן למצוא טביעות אצבע על ציוד החפירות בשל אופיה הפיזי של העבודה המתבצעת, בדרך כלל, עם כפפות.



10. רפ"ק אלן צ'ייקובסקי, מומחה המעבדה לזיהוי פלילי בתחום עיבוד תמונה ממוחשב וראייה דיגיטלית ערך חוות דעת, בה השווה בין תמונות שצולמו באתר העתיקות (ת/17) לבין תמונות של הנאשם. מסקנתו של המומחה היא, כי קיימת סבירות גבוהה מאד שהנאשם הוא זה שצולם בתמונות ממקום האירוע. בחוות הדעת ובחקירתו הנגדית פירט המומחה את המאפיינים והפרמטרים שעל פיהם נבדקה מידת הדמיון בין התמונות, וכן הובהר כי מידת הוודאות שנקבעה בחוות הדעת היא אחת לפני הגבוהה ביותר מבין סולם רמות הוודאות המקובל.

11. בהודעתו מיום 25.1.13 (ת/10) אישר הנאשם כי במועד האירוע לא היה לו היתר כניסה לישראל והכחיש כי נכנס לישראל באותו מועד. הנאשם אישר, כי לא היה לו היתר לבצע חפירה באתר עתיקות ואמר כי לא חפר באתר עתיקות במועד המתואר בכתב האישום ולא בכל מועד אחר, ואף לא היה במקום. הנאשם טען, כי מעולם לא היה באזור מחלף שורש וכי כאשר עבד בישראל כשנה וחצי קודם לכן, עבד בבית ים, חולון, ראשון לציון ותל אביב, אך מעולם לא היה באזור ירושלים. עוד אמר הנאשם, כי כשעבד בישראל החזיק טלפון שמספרו 054-9438537.

12. בהודעתו מיום 26.1.13 (ת/11) אמר הנאשם, כי הוא עובד בשיפוצים, כי לא היה לו היתר כניסה לישראל, אך נכנס לישראל לצרכי עבודה כשנתיים קודם לכן, אישר כי נתפס בראשון לציון ונחקר בחודש דצמבר 2011, הכחיש כי מסר בחקירה אחרת שנערכה לו במשטרה טלפון שמספרו 054-9946285, הכחיש כי מספר הטלפון הזה היה ברשותו ואמר שמספר הטלפון שנמסר בחקירתו הקודמת (ת/10) נמצא ברשותו מזה כחמש שנים. הנאשם אישר כי אין לו היתר לעבוד באתר עתיקות וטען כי לא עבד באתר עתיקות, הכחיש שוב ושוב כי נכח באתר המתואר בכתב האישום, הכחיש כי טביעות אצבעותיו נמצאות על כלי העבודה וכי האדם הנראה בתמונה שצולמה באתר ביום האירוע זה הוא, אמר כי לא יודע כלל איך נראים מטבעות עתיקים והכחיש כי ניסה למצוא או לגנוב מטבעות כאלה. עוד הכחיש הנאשם קשר לאחרים שעוסקים בחיפוש עתיקות, טען כי אינו בקשר עם אדם בשם מועתסם מחמוד אלעצם מבית אולא, כי אינו מכיר את ווליד עבדאלטיף סלימאן אל עמלה מבית אולא ואת האני מחמד אלעדארבה מבית אולא ואמר כי אינו מזהה אותם בתמונות שהוצגו לו. הנאשם הכחיש קשר טלפוני עם ווליד אל עמלה, ולאחר שהסכים לכך בוצע דפדוף במכשיר הטלפון שלו על ידי החוקר, במהלכו נמצא באנשי הקשר אדם בשם ווליד ומספר הטלפון שלו זהה למספר שנמסר על ידי ווליד בהודעה שמסר למשטרה (ההודעה צורפה). הנאשם הכחיש כי שמר את המספר בזיכרון הטלפון, ואמר שיתכן שהחוקר עשה זאת, וכן הוסיף כי לא יודע מיהו מועתסם שמספר הטלפון שלו מופיע אף הוא ברשימת אנשי הקשר בטלפון. עוד נשאל הנאשם על כך שהמספר השמור במכשיר תחת השם "רק'אמי" (בערבית- המספר שלי) הוא 054-9946285 ואמר כי זה לא המספר שלו, והביע חשד כי מאן דהוא שתל את המספר במכשיר שלו. הנאשם טען כי אין לו שום קשר עם ווליד אל עמלה ולא דיבר איתו מעולם בטלפון.

13. בעדותו במשפט אמר הנאשם כי פרטי האישום אינם נכונים, הוא לא היה במקום החפירה ולא ביצע את העבירה. הנאשם נשאל מהו מספר הטלפון שלו ואמר כי אינו זוכר את המספר, אינו זוכר את המספר שהחזיק במועד שאליו מתייחס כתב האישום ואינו זוכר היכן היה באותו מועד. הנאשם אישר בחקירתו הנגדית כי נחקר בעבר במשטרה בחשד לשהייה בישראל שלא כדין ולעבירות רכוש שונות, וכשעומת עם כך שבאותה הודעה נכתב כי מספר הטלפון שלו הוא 054-9946285 השיב, כי אינו זוכר את המספר ואינו זוכר כי מסר אותו, ולדבריו החליף הרבה מספרי טלפון. הנאשם אישר, כי מכשיר הטלפון המצולם בת/14 הוא מכשיר הטלפון שנתפס אצלו וכשנשאל כיצד יתכן שהמספר 054-9946285 מופיע תחת הכותרת "רק'אמי" ברשימת אנשי הקשר, השיב כי ייתכן שהמספר היה שמור בזיכרון הטלפון הנייד שלו, הגם שכרטיס ה-sim אבד. הנאשם התבקש להתייחס לתמונות המופיעות בחוות דעת



מומחה התביעה, הכחיש כי התמונות שצולמו בזירת האירוע הן תמונותיו, ולדבריו מעולם לא לבש חולצה ירוקה, והוסיף כי ייתכן שהתמונות ששימשו להשוואה הן תמונותיו שצולמו בתחנת המשטרה באחת מחקירותיו.

14. ד"ר לאה יגר ערכה חוות דעת מומחה מטעם ההגנה. בחוות דעתה עמדה ד"ר יגר על מספר גורמים שעשויים להביא למסקנה שגויה בנוגע לתפיסה והשוואה של פרצופים, והתייחסה לגורמים שעשויים היו לדעתה לגרום לטעות בהשוואת הפרצופים במקרה דנן ובהם הציפיה למצוא את תמונתו של הנאשם וצורתו של מבחן הזיהוי. לשיטתה של המומחית, שיעורן הגבוה של הטעויות בהשוואת פנים ובזיהויים מוטעים שנמצא במחקרים שבחנו את הנושא, בשילוב העובדה שהוצגה להשוואה תמונתו של אדם אחד בלבד - הנאשם, אינן מאפשרות קביעה חד משמעית באשר לזיהוי הנאשם על ידי השוואת תמונתו לתמונה אחרת. העדה הבהירה כי מומחיותה היא בתחום זיהוי פרצופים, עדות ראייה ותעתועי הזיכרון שקשורים ביניהם.

הערכת הראיות וקביעת עובדות

15. הגם שמדובר באירוע שאירע לפני שנים רבות, ניכר כי אנשי רשות העתיקות שהעידו לפני זכרו את האירוע היטב ותיארו אותו בצורה מדויקת ובהירה. אנשי הרשות כולם הותירו רושם מהימן, לא מצאתי סיבה לפקפק בדבריו של מי מהם וניתן לקבוע ממצאים על בסיס עדויותיהם.

16. אמיר גנור תיאר את האירוע בפרוטרוט, השיב באריכות תוך ירידה לפרטים לשאלות פתוחות שנשאל וניכר היה כי מתאר את הדברים מתוך זיכרון צלול של האירועים. מומחיותו בתחום הארכיאולוגיה לא נסתרה, והיא נשענת גם על השכלתו הרלבנטית בתחום וגם על ניסיונו רב השנים במסגרת עבודתו ברשות העתיקות. גם מסקנותיו בחוות הדעת לא נסתרו.

17. גיא פיטוסי הותיר גם הוא רושם מהימן של מי שזוכר את האירוע חרף הזמן שחלף מעיד מתוך זכרונו. העובדה כי העד לא כתב בדו"חות שערך כי ביקר במקום מדי יום קודם לאירוע בשל פגיעות חוזרות באתר אין בה כדי לפגום במהימנות עדותו.

18. שי בר טורא זכר אף הוא את האירוע וניכר כי העיד מתוך זיכרונו. הוא הפריד בין הפרטים שזכר, לבין הפרטים שלא זכר, וניכר היה כי לא ביקש להשלים את האחרונים בדרך של הסקת מסקנות, אלא השיב בפשטות, לגבי פרטים מעטים ושוליים כי אינו זוכר אותם (ראו למשל עמ' 48 שורה 22). עד זה הותיר אף הוא רושם מהימן.

19. קובי אמיר העיד בצורה רהוטה, קפדנותו ניכרה מתוך דבריו והתרשמתי כי הוא מבקש לדייק בכל פרט שעליו העיד והיה לו חשוב כי כל מילה שאמר תובן כהלכה (ראו למשל עמ' 66 שורות 4-2). העד הסביר בצורה בהירה ומפורטת את פעולות החקירה שביצע ולא ראיתי הצדקה כלשהי לדחות את עדותו על איזה מפרטיה.

20. חיים שצ'ופק זכר היטב את האירוע ואת החקירה שערך בעקבותיו. הגם שבחקירתו הנגדית היו פרטים שלא זכר



ביחס למחקרי התקשורת (עמ' 74 שורות 21-23) לא מצאתי כי היה בכך כדי לפגום ברושם המהימן שהותירה עדותו בכללותה.

21. מתוך עדויותיהם של אנשי רשות העתיקות והמסמכים שערכו, הוכח כי האתר הארכיאולוגי "שלוחת השיירות" שתואר בעדויות אנשי הרשות ואשר בו התרחש האירוע שאליו התייחסו, הוא אתר עתיקות מוכרז ובו שרידי מבנים עתיקים, קורות, מתקנים חקלאיים, מקווה, בורות מים, קברים ומספר מערכות מבנים תת-קרקעיים מהתקופה הרומית ומימי מרד בר כוכבא.

22. קובץ התמונות ת/9 מלמד, כי באתר בוצעו חפירות בלתי מורשות ביום 5.7.11, מלמד על גודלה ועומקה של החפירה ומתעד את הכלים שבאמצעותם בוצעה. ניתן לראות בתמונות כי מדובר בחפירה טרייה. כן ניתן להבחין בצידוד אישי ובמזון שהיו במקום ומקובלת עלי מסקנת אנשי רשות העתיקות, שלא נסתרה, כי מדובר בצידוד אישי של החופרים שמלמד על כוונה לשהות באתר למשך יותר מיום אחד.

חוות הדעת שערך אמיר גנור מבססת את המסקנה כי חפירות אלה גרמו הרס לקורות המבנים, פגעו בשכבות הארכיאולוגיות בתוך השטח עצמו, שברו קיר עתיק מהתקופה הרומית וגרמו לשבירת כלי חרס עתיקים.

23. עדותו של גיא פיטוסי, אשר תאר כי ביקר באתר מדי יום, בשל כך שהיה ידוע כמקום מועד לחפירות פיראטיות, ודבריו לפיהם בימים שקדמו ליום 5.7.11, לא נצפו במקום נזקים דוגמת אלה שתוארו בחוות דעתו של אמיר גנור (עמ' 45 שורות 18-19; עמ' 46 שורות 21-16), מבססים את המסקנה, לפיה מי שחפר באתר ביום 5.7.11, הוא שגרם לנזקים שתוארו לאתר העתיקות.

24. עדויותיהם של קובי אמיר וחיים שצ'ופק מבססות את העובדה, כי באתר הארכיאולוגי הותקן אמצעי טכנולוגי שצילם את הנוכחים באתר ביום 5.7.11, ועדויותיהם של כל אנשי רשות העתיקות מבססות את המסקנה, כי האנשים שצולמו באמצעות האמצעי הטכנולוגי עסקו בחפירה פיראטית באתר. גם רישום המוצגים שנתפסו בשטח (ת/5), ובהם מגלה מתכות, דליים, מכוסים, מעדר ("טוריה") ומסור, מבססים את המסקנה, לפיה מי ששהה באתר במועד המתואר בכתב האישום עשה זאת כדי לחפור ולשדוד עתיקות.

25. משאלה הם פני הדברים, השאלה שנותר להכריע בה היא, האם הנאשם הוא אחד האנשים שצולמו באתר העתיקות באמצעות הכלי הטכנולוגי שטיבו המדויק חסוי בתעודת חיסיון. לשם כך מבקשת התביעה להתבסס על חוות דעתו של מומחה המז"פ ועל מחקרי התקשורת, אשר קושרים, לטענתה, את הנאשם לזירת האירוע ולחשודים הנוספים.

26. אשר למומחה המז"פ, רפ"ק צ'יקובסקי, לא מצאתי טעם לפקפק בעצם קיומה של מומחיות בתחום השוואת פנים או במידת מומחיותו של רפ"ק צ'יקובסקי. חוות הדעת שערכה ד"ר ייגר, וגם עדותה בבית המשפט לא סתרו את חוות הדעת של מומחה התביעה, אלא שתכלית חוות הדעת של ד"ר ייגר הייתה להוכיח, כי קיימים גורמים שונים המביאים לכך שהשוואת תמונות הוא מדע שעשוי להיות נתון לטעויות. טענה זו היא בבחינת ידיעה כללית, שכן כל



הערכה מדעית, בכל תחום שהוא, עשויה להיות נתונה לטעות ואף מומחה המז"פ אישר זאת, אך הסביר מדוע במקרה דנן אין מדובר בטעות. לא היה בחוות דעתה של ד"ר יגר כדי לערער על מומחיותו של רפ"ק צ'ייקובסקי או להביא למסקנה כי הוא טעה בהערכת הממצאים ובמסקנותיו במקרה דנן. יתרה מכך, חוות דעתה מתייחסת, בחלקה הנכבד, לזיהוי על ידי עדים כגון בדרך של מסדרי זיהוי, הדורשת, בין היתר, שימוש בזיכרון. חלק מהגורמים לטעויות בזיהוי שנמנו על ידי אינם רלבנטיים לעבודת השוואה מקצועית שנערכת על ידי מומחה המנתח ומשווה בין חלקי פנים שונים וסימני זיהוי ייחודיים, על פי השיטה המורפולוגית לזיהוי פנים. יש להוסיף כי בחקירתה הנגדית אישרה ד"ר יגר, כי המחקרים (שמאמרים לגביהם הוצגו על ידי מומחה התביעה) מלמדים, שהשוואת פנים על ידי עד מומחה תוביל לתוצאות מדויקות בפי שניים מהמחקרים, ביחס לזיהוי על ידי אנשים שאינם מומחים ותפחית לחצי את שיעור הטעויות (עמ' 51 שורה 31 - עמ' 52 שורה 4). בסופו של יום, ד"ר יגר לא חלקה על מסקנתו הסופית של מומחה התביעה ביחס לזיהוי הנאשם כמי שמופיע בתמונות שצולמו באמצעות האמצעי הטכנולוגי שהותקן בזירת האירוע.

27. יש לומר כי המקרה דנן הוא כה מובהק, עד כי ניתן היה, לטעמי, לקבוע שמדובר בנאשם גם ללא עדות מומחה. הנאשם נכח בשניים מתוך שלושת הדיונים שבהם נשמעו הראיות. במהלך הדיונים שבהם נכח התבוננתי בו ארוכות והבחנתי בעצמי בדמיון העצום בינו ובין התמונות שצולמו באתר הארכיאולוגי על ידי האמצעי הטכנולוגי (ת/17), עד כי לא נותר בי כל ספק, כי הנאשם הוא האדם שצולם בזירת העבירה.

28. להתרשמות זו נוספים הסימנים הייחודיים שנמנו בחוות דעתו של רפ"ק צ'ייקובסקי בדמות שלוש נקודות חן-שתיים בעורף ואחת במצח-המופיעות גם בתצלומים מזירת האירוע וגם בתצלומים של הנאשם. סימן ייחודי נוסף הוא צורת האוזן. כפי שהסביר רפ"ק צ'ייקובסקי בחוות דעתו ועדותו שלא נסתרו, מבנה האוזן הוא סימן זיהוי ייחודי בדומה לטביעת אצבע. עוד קיימים סימני דמיון נוספים, כגון קו השיער וצורת האף, המחזקים אף הם את המסקנה, כי המצולם בתמונות מזירת האירוע הוא הנאשם.

29. די היה בתמונות שצולמו בזירת האירוע בצירוף חוות דעתו של רפ"ק צ'ייקובסקי כדי לבסס, מעבר לספק לסביר, את המסקנה לפיה הנאשם הוא שצולם באתר העתיקות ביום 5.7.11. ואולם ראיה זו מתחזקת לנוכח עדותו הבלתי מהימנה של הנאשם וגרסאותיו במשטרה המעלים תהיות;

בעדותו במשפט התחמק הנאשם מלהשיב על השאלות. אף כי סביר שאדם אינו זוכר היכן היה ביום מסוים שנים מספר קודם לכן, התקשיתי להאמין לטענתו של הנאשם בעדותו, כי אינו זוכר מה היה מספר הטלפון שלו באותה תקופה (עמ' 81 שורה 28), בפרט כאשר על פי טענתו בהודעתו, מדובר במספר ששימש אותו במשך כחמש עד שש שנים (ת/11 עמ' 2 שורה 17). תשובתו של הנאשם בעדותו, לפיה אינו זוכר גם את מספר הטלפון שלו כיום (עמ' 81 שורה 25) היא בלתי סבירה ומלמדת על ניסיון להרחיק את עצמו מהעבירות. ניסיון התחמקות זה בא לביטוי גם כשנשאל על מספר טלפון הנמצא ברשימת אנשי הקשר של מכשיר הטלפון שהחזיק בעת מעצרו כמספרו שלו עצמו ("רקא'מי"). הנאשם השיב בעניין זה בעדותו "היה לי סים שהלך לאיבוד ואני לא זוכר את המספר שלו, זה היה מזמן" (עמ' 86 שורה 17), תשובה שאין בה משום מענה לשאלה שנשאל, והיא סותרת גם את תשובתו לשאלה בעניין זה בעת חקירתו ברשות העתיקות. תשובתו של הנאשם לשאלה זו במסגרת הודעתו הייתה, כי זה לא המספר שלו והוא חושד שמישהו אחר הכניס את המספר לתוך זיכרון הטלפון שלו (ת/11 עמ' 8 שורות 14-17), טענה שאין לה כל אחיזה בחומר הראיות



שהוצג. חוסר המהימנות הבולט בעדותו של הנאשם, יש בו כדי לחזק את הראיות הקושרות אותו לביצוע העבירות.

30. המאשימה מבקשת לראות גם במחקרי התקשורת שהוגשו (ת/1 ו- ת/16) כראייה הקושרת את הנאשם למקום האירוע ואולם לא ניתן לראות בהן ראיה מחזקת מהטעמים שיפורטו להלן;

31. ת/16 היא רשומה מוסדית שכותרתה "איתור בדיעבד של האתרים הסלולריים מהם בוצעו ואליהם נכנסו שיחות למנוי 052-5857507". על פי הנספח לת/11, מספר זה שייך, לכאורה, לווליד אל עמלה. הגם שחומר הראיות מקים חשד מסוים למעורבותו של ווליד בביצוע העבירות, אין די בקיומו של החשד כדי לקבוע ממצא בדבר מעורבות זו, ומשכך, אף אם ת/16 מלמד על נוכחות של ווליד במקום ביצוע העבירה במועד שבו בוצעה, או על קשר עם הנאשם, אין באלה כדי לחזק את הראיות נגד הנאשם.

32. אשר לת/1, מדובר ברשומה מוסדית, שהיא איכון שיחות נכנסות לטלפון 054-9946285, אשר נטען על ידי התביעה כי היה בבעלות ובשימוש הנאשם במועד האירוע, בעוד שהנאשם מכחיש טענה זו. המאשימה ביקשה להוכיח כי מספר הטלפון הנ"ל היה בשימוש הנאשם במועד האירוע באמצעות הפניה להודעה שנגבתה ממנו במשטרה ביחס לאירוע אחר ובאמצעות עדותו של קובי אמיר בנוגע לדפדוף שערך בטלפון הסלולארי שנתפס אצל הנאשם בעת מעצרו.

הטענה כי הנאשם מסר מספר טלפון זה בחקירה קודמת שנערכה לו במשטרת ראשון לציון לא הוכחה. ההודעה עצמה לא הוגשה, וטענתו של קובי אמיר בעניין זה (עמ' 70 שורות 5-11) היא בבחינת עדות שמועה.

מנגד, דפדוף שנערך על ידי קובי אמיר במכשיר הטלפון שנתפס על הנאשם בעת מעצרו מלמד, כי ברשימת אנשי הקשר של הנאשם מופיע המספר 054-9946285 תחת הכותרת "רקא'מי", המספר שלי (ת/11 עמ' 8 שורות 9-16; ת/14). הכחשתו של הנאשם ביחס לעובדה זו היא מוזרה ותמוהה, וקשה לקבלה. על רקע זה, העובדה כי המספר מופיע במכשיר הטלפון של הנאשם תחת הכותרת "המספר שלי" די בה כדי להוכיח במידה הנדרשת, כי מספר הטלפון 054-9946285 אמנם היה מספר הטלפון של הנאשם.

33. על אף האמור, לא מצאתי כי ניתן לקבל את ת/1 כראייה קבילה המחזקת את הראיות בדבר נוכחותו של הנאשם באתר העתיקות במועד הרלבנטי לאישום. פלט השיחות הוא אמנם רשומה מוסדית הקבילה מכח סעיף 36 לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971 (להלן: "פקודת הראיות"), ואולם, משעה שמדובר בפלט שכולל בתוכו חיווי דעה בעניין שהוא בידיעה מקצועית, היה על המאשימה להגישו בליווי חוות דעת מומחה שלא הוגשה. ראו סעיף 39 לפקודת הראיות וכן ת"פ (מחוזי ירושלים) 26739-08-11 **מדינת ישראל נ' קדוש** (פורסם בנבו 17.2.15 בסעיף 34 להכרעת הדין); ת"פ (מחוזי ירושלים) 30891-03-13 **מדינת ישראל נ' ג'עפארה** (פורסם בנבו 30.11.17 בסעיפים 69-72 להכרעת הדין). משלא לווה הפלט בחוות דעת מומחה, לא ניתן לקבלו כראייה.

34. סיכומם של דברים עד כאן- הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם ואחרים שהו באתר העתיקות הארכיאולוגי "שלוחת השיירות" ביום 5.7.11 בשעות הבוקר, חפרו באתר באמצעות כלי חפירה וגלאי מתכות וגרמו נזק לעתיקות שבאתר.



משהודה הנאשם, כי לא היה לו באותו מועד היתר כניסה לישראל, הרי שבאותו אירוע שהה בישראל שלא כדין.

טענות בדבר מחדלי חקירה

35. נטען על ידי ההגנה, כי קיימים מחדלי חקירה שפגעו בהגנת הנאשם ומצדיקים, כשלעצמם את זיכוי. כך נטען, כי היה על המאשימה לערוך מסדר זיהוי לנאשם, לערוך בדיקות DNA וטביעות אצבע לכלי העבודה והחפצים שנתפסו באתר ולקבל איכון של מספר הטלפון שמסר הנאשם בחקירתו במועד הרלבנטי לכתב האישום.

36. מתוך עדותו של קובי אמיר התרשמתי, כי חוקרי ועובדי רשות העתיקות השקיעו מאמצים רבים במישור החקירתי והמודיעיני בחקירת האירוע וכי לא התרשלו בביצוע החקירה. אמנם, לא נדגם DNA מכלי העבודה והחפצים שנתפסו בזירת האירוע, ברם לטעמי אין מדובר במחדל חקירה הפוגע בהגנה. כפי שעולה מתוך הראיות, במקום ביצוע העבירה נמצאו לפחות שלושה אנשים. אף אם אניח, כי בדיקת DNA לא הייתה מגלה שרידי DNA של הנאשם אלא של אנשים אחרים, אין בכך כדי לשמוט את הקרקע תחת התשתית הראייתית שנאספה לחובת הנאשם ולהוכיח כי לא היה אחד מבין מספר החופרים שחפרו במקום.

37. לא מצאתי אף פגם בכך שלא נערך מסדר זיהוי, שעה שבידי המאשימה הייתה תמונה של הנאשם שצולמה באתר בזמן האירוע, באיכות טובה הניתנת להשוואה לתמונות אחרות של הנאשם. אני תמהה על העלאת טענה זו על ידי ההגנה, לנוכח עדותה של עדת ההגנה, ד"ר יגור, בנוגע למשקלו הראייתי של זיהוי הנעשה בדרך זו.

38. לבסוף לא סברתי, כי העובדה שלא אוכן מספר הטלפון שמסר הנאשם בחקירתו היא בבחינת מחדל חקירה. אף אם היה מתבקש איכון של המספר, והיה נמצא כי אינו מאוכן בזירת העבירות במועד ביצועו, לא היה בכך כדי ללמד שהנאשם עצמו לא היה שם, ומכל מקום מדובר בראייה שהייתה בהישג ידה של ההגנה גם בשלבים מאוחרים של ההליך המשפטי ולא הובאה אף על ידה.

טענת הגנה מן הצדק

39. נטען כי העובדה שלא הוגש כתב אישום נגד ווליד אל עמלה מהווה אכיפה בררנית המקימה הגנה מן הצדק אשר מצדיקה את ביטול כתב האישום. מעדותו של קובי אמיר עולה, כי באתר צולמו תמונות של שלושה אנשים במועד האירוע, וביחס לשתיים מהן, הנאשם ווליד, התקבלה חוות דעת מז"פ, ואולם לדבריו, שלא נסתרו, חוות הדעת בנוגע לזיהויו של ווליד הייתה פחות נחרצת מזו שניתנה בעניינו של הנאשם. אמנם, חוות הדעת בעניינו של ווליד לא הוגשה ואולם הוגשו כלל התמונות שצולמו באתר, לרבות של הדמויות הנוספות. בחינת התמונות של החשודים (ת/17) מלמדת על פער משמעותי באיכות התמונות בין תמונותיו של הנאשם שהן חדות, בהירות ומאפשרות השוואה בקלות, לבין התמונות של החשודים האחרים שהן רחוקות יותר ומטושטשות. בעוד שלגבי התמונות המיוחסות לנאשם ניתן להבחין בדמות המופיעה בהן בבירור ובצורה חדה, שתי הדמויות האחרות נראות מטושטשות יותר וקשה לקבוע ביחס אליהן ממצאים. משעה שהתמונות שצולמו הן הראיה המרכזית למעורבות הנאשם באירוע, האבחנה שערכה המאשימה בין הנאשם לאחרים מבוססת על תשתית מוצקה ואינה בבחינת אפליה פסולה.



סיכום ומסקנות

40. הוכח מעבר לספק סביר כי ביום 5.7.11 הנאשם חפר יחד עם אחרים באתר העתיקות הארכיאולוגי "שלוחת השיירות", באמצעות כלי חפירה וגלאי מתכות ובדרך זו פגעו בעתיקות שבאתר. הנזק נגרם לאתר ולעתיקות המצויות בו שהם בעלי ערך תרבותי והיסטורי. באותו מועד שהה הנאשם בישראל ללא היתר כדין.

41. סעיף 38 לחוק העתיקות קובע חזקה, לפיה מי שנמצא באתר עתיקות כשברשותו או בסביבתו הקרובה מצויים כלי חפירה ויש להניח כי זה מקרוב נעשתה בהם עבודת חפירה באתר, או שברשותו או בסביבתו הקרובה מצוי מכשיר לגילוי מתכות, חזקה שהתכוון לגלות עתיקות, אם לא הוכיח אחרת. הנאשם הכחיש כי היה במקום, וממילא לא טען כי שהותו שם הייתה לצרכים אחרים ומתוך כוונה אחרת, ומשכך לא נסתרה החזקה לפיה התכוון לגלות עתיקות.

42. לנוכח האמור לעיל, משהוכחו מעבר לספק סביר יסודות העבירות בהן הואשם הנאשם, אי מרשיעה את הנאשם בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ניתנה היום, ד' ניסן תשע"ח, 20 מרץ 2018, במעמד הצדדים